

Laidiens: 10.04.1997., Nr. 93

Ministru kabineta noteikumi Nr. 135

Rīgā 1997.gada 7.aprīlī (prot. nr.19 3.§)

Noteikumi par ceļu satiksmi

Izdoti Satversmes 81.panta kārtībā

I nodaļa. Noteikumos lietotie termini

1.pants. Terminu skaidrojumi

- (1) **Ceļa īpašnieks** — valsts, pašvaldība, fiziska vai juridiska persona, kurai attiecīgais ceļš pieder uz īpašuma tiesību pamata.
- (2) **Ceļa pārvaldītājs** — fiziska vai juridiska persona, kurai attiecīgais ceļš nodots pārvaldījumā (pārziņā). Saskaņā ar likumu “Par autoceļiem” valsts autoceļi nodoti Valsts ceļu dienesta pārziņā. Pašvaldībām, kā arī fiziskām un juridiskām personām piederoši ceļi atrodas īpašnieka pārvaldījumā, ja tie ar līgumu vai administratīvu aktu nav nodoti pārvaldījumā citām personām.
- (3) **Ceļš** — jebkura satiksmei izbūvēta teritorija (autoceļš, iela, prospekts, šķērsiela u.tml. visā platumā, ieskaitot braucamo daļu, ietves, nomales, sadalošās joslas un salīņas). Ceļa kompleksā ietilpst ceļš, mākslīgās būves (tilti, satiksmes pārvadi, tuneļi, caurtekas, ūdens novadišanas ietaises, atbalsta sienas u.c.), ceļu inženierbūves (koplietošanas transporta līdzekļu pieturvietas un paviljoni, bremzēšanas un paātrinājuma joslas, transporta līdzekļu stāvvietas, atpūtas laukumi, veloceliņi un ietves, ceļu sakaru un apgaismojuma līnijas u.c.), ceļu aprīkojums (ceļa zīmes, luksofori, signālstabiņi, aizsargbarjeras, gājēju barjeras, vertikālie un horizontālie braucamās daļas apzīmējumi u.c.).
- (4) **Ceļu satiksme** — attiecības, kas rodas, pārvietojoties pa ceļiem ar transporta līdzekļiem vai bez tiem. Šīs attiecības regulē valsts ar tiesiskām normām. Ceļu satiksmes dalībnieks — jebkura persona, kas atrodas uz ceļa vai tieši piedalās ceļu satiksmē.
- (5) **Ceļu satiksmes negadījums** — ceļu satiksmē noticis nelaimes gadījums, kurā iesaistīts vismaz viens transporta līdzeklis un kura rezultātā notikusi cilvēka bojāeja vai arī viņam nodarīti miesas bojājumi, kā arī ja nodarīti materiāli zaudējumi fiziskai vai juridiskai personai vai videi.
- (6) **Ceļu satiksmes noteikumi** — Ministru kabineta tiesību akts, kas nosaka ceļu satiksmes kārtību Latvijas Republikā un ir saistošs visām juridiskām un fiziskām personām.
- (7) **Diennakts tumšais laiks** — laiks no vakara krēslas iestāšanās līdz rīta krēslas izzušanai.
- (8) **Gājējs** — persona, kas pārvietojas pa ceļu kājām vai invalīdu ratiņos. Šis termins neattiecas uz personām, kas veic darbus uz ceļa braucamās daļas.

- (9) **Mehāniskais transporta līdzeklis** — pašgājējs transporta līdzeklis, arī traktortehnika, kas pārvietojas pa ceļu ar savu enerģiju, izņemot transporta līdzekli ar iekšdedzes motoru, kura darba tilpums ir mazāks par 50 cm³.
- (10) **Mopēds** — divriteņu vai trīsriteņu transporta līdzeklis ar motoru, kura darba tilpums ir mazāks par 50 cm³ un konstrukcijā paredzētais maksimālais ātrums nepārsniedz 50 km/h.
- (11) **Motocikls** — divriteņu (ar blakusvāģi vai bez tā) mehāniskais transporta līdzeklis ar motoru, kura darba tilpums ir 50 cm³ vai lielāks. Šis termins attiecas arī uz sniega motocikliem un trīsriteņu mehāniskajiem transporta līdzekļiem, kuru pašmasa nepārsniedz 400 kg.
- (12) **Nepietiekama redzamība** — tādi laikapstākļi (migla, lietus, sniegs u.tml.), kas samazina redzamību uz ceļa tuvāk par 300 m, arī mijkrēslis.
- (13) **Operatīvais transporta līdzeklis** — mehāniskais transporta līdzeklis, kurš piedalās ceļu satiksmē ar ieslēgtu mirgojošu zilu (sarkanu) bākuguni un noteiktu skaņas signālu.
- (14) **Pasažieris** — persona, kas atrodas transporta līdzeklī vai uz tā (izņemot transporta līdzekļa vadītāju), kā arī persona, kas iekāpj transporta līdzeklī vai uzkāpj uz tā, izkāpj no transporta līdzekļa vai nokāpj no tā.
- (15) **Pašbūvēts transporta līdzeklis** — transporta līdzeklis, kurš ir izgatavots individuāli, vienā eksemplārā un kura konstrukcija būtiski atšķiras no sērijveidā ražotu transporta līdzekļu konstrukcijas.
- (16) **Pašmasa** — pilnībā nokomplektēta transporta līdzekļa masa bez vadītāja, pasažieriem un kravas.
- (17) **Piekabe** — transporta līdzeklis, kas paredzēts braukšanai savienojumā ar mehānisko transporta līdzekli. Šis termins neattiecas uz motociklu blakusvāģiem.
- (18) **Pilna masa** — izgatavotāja noteikta transporta līdzekļa maksimālā pieļaujamā masa kopā ar vadītāju, pasažieriem un kravu. Savienotiem transporta līdzekļiem, kuri virzās kā viens vesels, pilna masa ir visu to sastāvā ietilpstošo transporta līdzekļu pilnu masu summa.
- (19) **Starptautiskie autotransporta pārvadājumi** — jebkuri pārvadājumi ar autotransporta līdzekļiem, šķērsojot vismaz vienas valsts robežu.
- (20) **Traktortehnika** — traktors, kombains vai cita speciāla pašgājēja mašīna ar iekšdedzes motoru, ja tā nav būvēta uz automašīnas bāzes.
- (21) **Tramvajs** — transporta līdzeklis, kas paredzēts braukšanai pa sliedēm savienojumā ar ārēju elektroenerģijas padeves avotu.
- (22) **Transporta līdzeklis** — ierīce, kas virzās pa ceļu ar motora palīdzību vai bez motora un ir paredzēta cilvēku un (vai) kravas pārvadāšanai.
- (23) **Transporta līdzekļa īpašnieks** — fiziska vai juridiska persona, kurai pieder transporta līdzeklis.
- (24) **Transporta līdzekļa turētājs** — fiziska vai juridiska persona, kura uz īpašuma tiesību vai cita tiesiska pamata (mantas īres, nomas, patapinājuma līgums u.c.) lieto transporta līdzekli neatkarīgi no tā, vai transporta līdzeklis ir minētās personas īpašums. Jēdziens “turētājs” šo noteikumu izpratnē atbilst Civillikuma 2347.pantā lietotajam jēdzienam “valdītājs”.
- (25) **Transporta līdzekļa uzskaites tehniskie dati** — minimālais tehnisko datu kopums, kas nepieciešams transporta līdzekļa uzskaitē: reģistrācijas numurs, marka, modelis, izlaiduma gads, agregātu (šasijas, virsbūves, motora) numuri, krāsa, pilna masa, pašmasa un tips.

(26) **Transporta līdzekļa vadītājs** — fiziska persona, kas vada transporta līdzekli vai apmāca vadīt transporta līdzekli personu, kurai nav atbilstošas kategorijas transporta līdzekļa vadīšanas tiesību. Šis jēdziens attiecas arī uz personu, kura ir vadījusi transporta līdzekli līdz tam brīdim, kamēr šo transporta līdzekli uzsāk vadīt cita persona.

(27) **Trolejbuss** — transporta līdzeklis, kas paredzēts braukšanai pa ceļu savienojumā ar ārēju elektroenerģijas padeves avotu.

(28) **Velosipēds** — transporta līdzeklis, kuru ar savu muskuļu spēku virza cilvēks, kas atrodas uz tā (izņemot invalīdu ratiņus). Šis jēdziens attiecas arī uz velomobiļiem.

(29) **Vilcējs** — mehāniskais transporta līdzeklis, kas pārvietojas savienojumā ar vienu vai vairākām piekabēm.

II nodaļa. Noteikumu uzdevums, ceļu satiksmes tiesiskais pamats un pārvalde

2.pants. Noteikumu uzdevums un ceļu satiksmes tiesiskais pamats

(1) Šo noteikumu uzdevums ir noteikt ceļu satiksmes norises un ceļu satiksmes drošības organizatoriskos un tiesiskos pamatus Latvijas Republikā, lai aizsargātu cilvēku dzīvību un veselību, vidi, kā arī fiziskajām un juridiskajām personām piederošo mantu.

(2) Šo noteikumu uzdevums ir arī regulēt mehānisko transporta līdzekļu īpašuma, turējuma un lietojuma tiesību iegūšanu, kā arī transporta līdzekļu īpašnieka, turētāja un lietotāja atbildību.

(3) Ceļu satiksmes tiesiskais pamats ir šie noteikumi, likumi, Ministru kabineta tiesību akti, Ceļu satiksmes noteikumi un Satiksmes ministrijas akti, Ceļu satiksmes drošības direkcijas akti, kā arī 1968.gada Konvencija par ceļu satiksmi, 1968.gada Konvencija par ceļa zīmēm un signāliem un starptautiskie līgumi, kuru dalībvalsts ir Latvijas Republika.

3.pants. Ceļu satiksmes pārvalde

(1) Ceļu satiksmes vispārējo pārvaldi realizē Ministru kabinets un pašvaldības atbilstoši savai kompetencei.

(2) Ceļu satiksmes speciālo pārvaldi atbilstoši savai kompetencei veic Satiksmes ministrija, Ceļu satiksmes drošības direkcija, kā arī Iekšlietu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Zemkopības ministrija un tās pakļautībā esošā Valsts tehniskās uzraudzības inspekcija.

(3) Satiksmes ministrija veic valsts kontroli par likumu un normatīvo aktu ievērošanu ceļu satiksmes drošības jomā, kā arī izsniedz licences transporta līdzekļu vadītāju sagatavošanai un mehānisko transporta līdzekļu un to piekabju mazumtirdzniecībai. Satiksmes ministrs apstiprina ar ceļu satiksmes drošību saistītus aktus.

(4) Iekšlietu ministrija saskaņā ar likumu "Par policiju" nodrošina kārtību uz ceļiem, regulē transporta līdzekļu un gājēju kustību, veic satiksmes uzraudzību, kontrolē ceļu stāvokli, kā arī tehnisko regulēšanas līdzekļu un transporta līdzekļu tehnisko stāvokli.

(5) Izglītības un zinātnes ministrija nodrošina Ceļu satiksmes noteikumu un ceļu satiksmes drošības pamatu mācības pirmsskolas un vispārējās izglītības mācību iestādēs pēc programmām, kuras saskaņotas ar Ceļu satiksmes drošības direkciju.

(6) Ceļu satiksmes drošības direkcija reģistrē transporta līdzekļus, izsniedz transporta līdzekļu vadītāju apliecības, nodrošina un uztur transporta līdzekļu un to vadītāju informatīvo sistēmu, veic transporta līdzekļu valsts tehnisko apskati, veic uzraudzību par ceļu un ielu, dzelzceļa pārbrauktuvju un citu ceļa būvju uzturēšanu satiksmei drošā stāvoklī, par ekspluatācijā esošo transporta līdzekļu tehnisko stāvokli, kā arī veic citas ar ceļu satiksmes drošību

saistītas darbības atbilstoši savai kompetencei. Ceļu satiksmes drošības direkcija savas kompetences ietvaros izdod ar ceļu satiksmes drošību saistītus aktus. Ceļu satiksmes drošības direkcija par veiktajām darbībām iekasē maksu Satiksmes ministrijas noteiktajā apmērā.

(7) Valsts tehniskās uzraudzības inspekcija reģistrē traktortehniku, veic traktortehnikas valsts tehniskās apskates, ekspluatācijas drošības kontroli, izsniedz traktortehnikas vadītāju apliecības, nodrošina un uztur traktortehnikas un to vadītāju informatīvo sistēmu. Valsts tehniskās uzraudzības inspekcija par veiktajām darbībām iekasē maksu Zemkopības ministrijas noteiktajā apmērā.

III nodaļa. Satiksmes drošības pamatnoteikumi uz ceļiem

4.pants. Ceļu inženiertehnisko līdzekļu aprīkojuma prasības

Jebkuram ceļam jābūt aprīkotam ar nepieciešamajām ceļu inženierbūvē un satiksmes organizācijas tehniskajiem līdzekļiem atbilstoši obligāto standartu, tehnisko normatīvu un noteikumu prasībām.

5.pants. Ceļa pārvaldītāja (īpašnieka) pienākumi

Ceļa pārvaldītājam (īpašniekam) ir pienākums:

- 1) pastāvīgi sekot ceļa stāvoklim;
- 2) uzturēt ceļu, tā inženierbūves un satiksmes organizācijas tehniskos līdzekļus lietošanas kārtībā saskaņā ar spēkā esošajām normām un noteikumiem;
- 3) nekavējoties novērst bojājumus, šķēršļus vai citus apstākļus, kas traucē satiksmi vai rada draudus tās drošībai;
- 4) veikt pasākumus satiksmes organizācijas pilnveidošanai;
- 5) noteikt kārtību, kādā veicami darbi uz ceļa un ar tiem saistītie pasākumi, kā arī kontrolēt šo darbu izpildi;
- 6) norādītajos termiņos un kārtībā izpildīt Satiksmes ministrijas pakļautībā, pārraudzībā un pārziņā esošo institūciju aktu prasības, kā arī Satiksmes ministrijas un Iekšlietu ministrijas amatpersonu priekšrakstus.

6.pants. Ceļu būvniecības, remonta un rekonstrukcijas projektēšana

(1) Ceļu, to inženierbūvju un dzelzceļa pārbrauktuvju būvniecības un rekonstrukcijas projektiem jāatbilst spēkā esošajiem likumiem un citiem normatīvajiem aktiem un ceļu satiksmes drošības normatīviem. Projektu atbilstība minētajām prasībām jāapstiprina projektētājam. Pamatotos gadījumos Ceļu satiksmes drošības direkcija var pieļaut atkāpes no šiem normatīviem.

(2) Par ekspluatācijā nododamajiem ceļu būvniecības, remonta un rekonstrukcijas objektiem ir jāsaņem Ceļu satiksmes drošības direkcijas atzinums.

7.pants. Satiksmes ierobežošana vai aizliegums

(1) Kārtību, kādā ieviešami satiksmes ierobežojumi un aizliegumi, nosaka Satiksmes ministrija.

(2) Ja radušies nelabvēlīgi ceļa, klimatiskie vai citi apstākļi, kas apdraud satiksmes drošību, ceļa pārvaldītājs (īpašnieks) uz noteiktu laiku var ierobežot vai aizliegt ceļu satiksmi kārtībā, kādu noteikusi Satiksmes ministrija kopīgi ar pašvaldībām.

(3) Sevišķi neatliekamajos gadījumos, pildot dienesta pienākumus, savas kompetences ietvaros satiksmi var ierobežot vai aizliegt policijas darbinieki un citas amatpersonas, kuras tam pilnvaro likumi un citi normatīvie akti.

(4) Izņēmuma stāvokļa laikā ceļu satiksmes ierobežojumus var noteikt saskaņā ar likumu "Par izņēmuma stāvokli".

IV nodaļa. Transporta līdzekļi un to reģistrācija

8.pants. Transporta līdzekļu izmantošana ceļu satiksmē

(1) Latvijas Republikas teritorijā ceļu satiksmē atļauts izmantot noteiktā kārtībā reģistrētus transporta līdzekļus, kuru konstrukcija un tehniskais stāvoklis atbilst Latvijas Republikā obligāto standartu un normatīvu prasībām un kuriem ir veikta valsts tehniskā apskate.

(2) Mehāniskajiem transporta līdzekļiem, izņemot motociklus un traktortehniku, jābūt divām standartā noteiktajām valsts reģistrācijas numura zīmēm, motocikliem, traktortehnikai un piekabēm — vienai valsts reģistrācijas numura zīmei, kas piestiprinātas šim nolūkam paredzētajās vietās.

9.pants. Transporta līdzekļu reģistrācija

(1) Mehāniskie transporta līdzekļi un to piekabes, kas iesaistīti ceļu satiksmē, piecu dienu laikā no to iegādes (ievešanas) brīža jāreģistrē Ceļu satiksmes drošības direkcijā, traktortehnika un tās piekabes — Valsts tehniskās uzraudzības inspekcijā. Piecu dienu laikā jāveic šo transporta līdzekļu pārreģistrācija, ja izmainās kaut viens no uzskaites tehniskajiem datiem vai datiem par to īpašnieku.

(2) Transporta līdzekli reģistrē uz tā īpašnieka (juridiskas vai fiziskas personas) vārda. Ja transporta līdzeklim ir vairāki īpašnieki, to reģistrē uz viena no līdzīpašnieku — turētāja (juridiskas vai fiziskas personas) — vārda, ko nosaka visi līdzīpašnieki pēc savstarpējas vienošanās.

(3) Valsts īpašumā esošos transporta līdzekļus reģistrē uz valsts uzņēmuma (iestādes) vārda, kurš likumos un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā rīkojas ar šo transporta līdzekli.

(4) Transporta līdzekli reģistrē uz fiziskas personas vārda, kura ir sasniegusi 18 gadu vecumu vai kura saskaņā ar Civillikuma 220.pantu izsludināta par pilngadīgu, izņemot gadījumus, kad transporta līdzekli manto tikai nepilngadīgas personas. Ja transporta līdzekli reģistrē uz nepilngadīgas personas vārda, reģistrācijas apliecībā jānorāda dati par šīs personas aizbildni.

(5) Transporta līdzekļus, kurus saskaņā ar šo noteikumu 25.pantu atļauts vadīt no 16 gadu vecuma, atļauts reģistrēt uz 16 gadus sasniegušas fiziskas personas vārda ar tās vecāku (aizbildņu) piekrišanu.

(6) Ceļu satiksmes drošības direkcijā nav jāreģistrē tehnoloģiskie agregāti, kurus īslaicīgi pārvieto pa ceļiem Latvijas Republikas teritorijā. To uzskaitījumu un pārvietošanas nosacījumus nosaka Ceļu satiksmes noteikumi.

10.pants. Transporta līdzekļu reģistrēšanai nepieciešamie dokumenti

(1) Transporta līdzekļu reģistrēšanai Ceļu satiksmes drošības direkcijā iesniedzami šādi dokumenti:

1) noteikta parauga pieteikums. Ja transporta līdzeklis pieder vairākām personām, pieteikumā jānorāda turētājs. Šajā gadījumā pieteikumam jāpievieno līdzīpašnieku parakstīta vienošanās par to, kurš būs turētājs. Vienošanās uzrādījuma kārtībā jāapliecina notāram vai citai Civillikuma 1474.pantā norādītajai personai. Ja līdzīpašnieki nevar vienoties par to, kurš būs turētājs, strīdu izšķir tiesa. Pieteikumu var iesniegt īpašnieka (īpašnieku) pilnvarota persona, kura pievieno notāra vai citas Civillikuma 1474.pantā norādītas personas apliecinātu pilnvaru;

2) dokumenti, kas apliecina transporta līdzekļa uzskaites tehniskos datus (transporta līdzekļa izgatavošanas dokuments (sertifikāts), Latvijas Republikā izdota transporta līdzekļa reģistrācijas apliecība, ārvalstīs izdoti transporta līdzekļa reģistrācijas dokumenti u.c.);